

שעת אברהם

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א בית הכנסת "זכור לאברהם" פיז'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 331

ערש"ק פרשת "ואתוונן" ט"ו אב תשע"ב

"דף אזור?"

לפני למעלה משבעים שנה, התרחש מעמד היסטורי בהתכנסותם של גדולי ישראל שבאירופה קודם החורבן. הם הושלך באולם עת עמד לדרוש ראש ישיבת חכמי לובלין הגאון רבי מאיר שפירא זצ"ל, ובפיו רעיון שהגה במחוז הכביר, רעיון שלימים התברר כקרב הצלה וכתריס בפני הפורענות הממששת ובאה. באותה דרשה נשא קולו חוצב הלהבות וסיפר את המעשה שמביאה הגמרא ביבמות (קכא): תניא רבן גמליאל פעם אחת הייתי מהלך בספינה וראיתי ספינה אחת שנשברה והייתי מצטער על תלמידי חכם שבה ומנו (מי הוא) רבי עקיבא, וכשעליתי ביבשה, בא וישב ודן לפני בהלכה אמרתי לו בני מי העלך, אמר לי דף (קרב) של ספינה נודמן לי וכל גל וגל שבא עלי נענתי לו ראשי. הרעים הגאון בקולו: "דף אחד הצילו לרבי עקיבא. כנגד כל גל וגל אחז באותו דף בחוזקה, הדף היינו קרב, חתיכת עץ שאחז בה רבי עקיבא בכל כוחו. ישנו דף שעל כל יהודי ויהודי לאחוז ובו ימצא מזור ותרופה למכתו, 'דף גמרא' בכל יום ויום, שילמד על ידי המוני בית ישראל בכל אתר ואתר, יאחד את האומה בכללותה, וישמש כמגן וצינה כנגד 'גלי החיים' וכוסות התרעלה המתרגשות ובאות חדשים לבקרים".

הרעיון התקבל בהתלהבות עצומה בכל המיגורים של היהדות החרדית, והשבוע נחגג ברוב פאר והדר בבתי מדרש רבים בארצנו הקדושה וברחבי העולם סיום הש"ס ה-יב' מאז רקם הרעיון עור וגידים, והשבוע בט"ו באב, יום שחז"ל העידו שלא היו ימים טובים לישראל כ-ט"ו באב וכיום הכיפורים, ניתנה גם לנו האפשרות להתחיל בצעד קטן, בדף אחד מתוק במסכת "ברכות", דף ועוד דף מצטרפים לחשבון גדול. נבוא אנו להצטרף למפעל הגדול, ונזכה להנצל מכל גלי ומשברי החיים ולטעום טעמה האמיתי של תורת החיים, נעשה ונצליח!

מה עדיף ענוה או שידוך?

"שער הראשון נדבר על מידת הגאווה. ומה טוב שנודמן תחילה לכל השערים מפני חיוב האדם להבדל ממנה, כי היא פתח לרעות רבות ולא ראינו כזאת רעה בכל המידות. לכן צריך האדם להתחכם להנהיגה אל המנהג הראוי ולדחות אותה במקום שאינה ראויה בו". כך פותח את השער הראשון בעל מחבר הספר הנפלא "אורחות צדיקים", שאגב לא ידוע בדיוק מי כתבו ואחת הסיבות נעוצה בכך שהיה עניו גדול ורצה להסתיר את מעשיו והתרחק מהגאווה כמו שכתב בתחילת ספרו. מאז ומקדם בחלו גדולי ישראל במידת הגאווה ודבקו בכל לבבם, נפשם ומאודם במידת הענוה, בידועם שהקב"ה ישתבח שמו לעד מתאב את המידה המגונה הזאת שנקראת גאווה, ומקרב ומחבב את כל אלה שבוחרים ודבקים במידת הענוה. ותורתנו הקדושה, תורת הנצח מעידה כאלף עדים בפרשתנו: "כי עם קדוש אתה לה' אלוך. כך בחר ה' אלוך להיות לו לעם סגולה מכל העמים אשר על פני האדמה. לא מרובכם מכל העמים חשק ה' בכס ויבחר בכס, כי אתם המעט מכל העמים". ורש"י הקדוש זיע"א דורש ומפרש במקום: "לא מרובכם המעט" - "הממעטין עצמכם כגון אברהם שאמר: אנוכי עפר ואפר וכגון משה ואהרן שאמרו: ונחנו מה. לא כנבוכדנצר שאמר: אדמה לעליון, וסנחריב שאמר: מי בכל אלוהי הארצות, וחירם שאמר: אני מושב אלוהים ישבתי". הנה לנו ראייה ברורה וחותרת שהענוה שראה ה' יתברך בעמו ישראל גרמה לו לבחור בנו כעם סגולה, וכבר אמרו רבותינו זיכרונם לברכה, שאחד הסימנים של היהודי - ביישן. וממשיך וכותב בעל "אורחות צדיקים" (שער הענוה): הענוה היא מידה טובה והיא היפוך הגאווה. ומי שיש בו המידה הזאת, כבר השיב נפשו מכמה מיני רעות. ומי שהגיע אל המעלה זאת הנכבדת, עושה מצוה ומקבל שכר לפי גודל ענוותנותו. כי הענוה שורש העבודה ומעשה קטן של ענוה מתקבל לפני השם ברוך הוא אלף ידות יותר ממעשה גדול של גאווה. וכן אמרו רבותינו (ברכות ה): אחד המרבה ואחד הממעט ובלבד שיכוין ליבו לשמים. אבל מעשה של גאווה אינו מתקבל לפני השם ברוך הוא כי תועבת השם, שנאמר (משלי טז, ה): "תועבת ה' כל גבה לב". (עיי'ן שם עוד בדבריו הנפלאים חוצבי להבות אש). על רבן של כל בני הגולה, רבי עקיבא איגר זצ"ל, סיפרו סיפורים רבים אודות גדולתו הנוראה וגאונותו הנדירה. בספר "עלינו לשבח" הביא בשם ספר "אחיזה בעקב" סיפור נדיר על רבן של כל בני הגולה שתורתו הגדולה ממשיכה להרוות עד היום את צמאונם של כל לומדי התורה. הסיפור שלא פורסם דיו, מצביע לפנינו על הענוה הגדולה של אותו גאון אף בתקופת שידוכיו. כאשר דיברו בו פעם נכבדות בענין שידוך פלוני, שיגר אבי המדוברת שני תלמידי חכמים שהיו מלמדניה היותר מובהקים של העיר ליסא, שיתהו על קנקנו ויעמדו על טיבו של העלם ששימעו הטוב הרעיש כבר אז את כל המדינות. והנה, כאשר החלו שני התלמידי חכמים לדבר עם הבחור בפלפולה של תורה, שתק רבי עקיבא ועשה עצמו כאילו אינו יודע כלל על מה הם מדברים ולא השיב מאומה. השניים ניסו שוב ושוב, ומשראו שהנשאל ממשיך בשתיקתו, התכוונו לצאת מבית המדרש ולחזור אל אבי המדוברת עם "הבשורה הקשה". במשך כל המבחן שניסו השליחים לערוך לרבי עקיבא איגר, עמד דודו, רבי וולף מהצד והתפלא נוראות, מדוע אחיינו לא משיב לשואליו. הוא קרא לבחור לחדר צדדי ושאל אותו לפשר מעשיו והתנהגותו. ענה לו הבחור הצעיר תשובה מפליאה, המראה עד כמה היה בעל מידות ובעל ענוה מופלגת וכה דבריו: "אילו הייתי משיב להם, היו התלמידי חכמים הללו נוכחים לדעת שנשמטו מהם דברים מפורשים. הראשון אינו יודע את שהתשובה לשאלתו נמצאת בתוספות מפורש וגם מהשני נעלמה גמרא מפורשת, ומשום כך לא רציתי להשיב על השאלות ולהשפיל את כבודם של מופלגי העיר ליסא. חשבתי שמוטב שיהיה השידוך בטל, ולא אבייש אותם". אחים ואחיות יקרים, אחרי דברים כה נלבבים אין לנו אלא להתחזק במידות טובות וברוכות ובפרט במידת הענוה, לקדש שם שמים ולהראות את יופיה וזויה של תורתנו הקדושה והנהגותיה המרוממות, ונזכה על ידי כך לגאולה במהרה.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת

לרכנו תם	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:47	20:14	19:14	ת"א
21:02	20:12	18:59	י-ם
21:02	20:16	19:07	חיפה
20:59	20:13	19:15	כ"ש

הפסטר השבוע: "נחמו נחמו"

מטעמים לשבת

סומכים אך ורק על הקדוש ברוך הוא, ואומרים: "ריבוננו של עולם, אין לנו מלך אלא אתה, ומבלעדיך אין לנו מלך גואל ומושיע!"

(מעין השבוע)

"לא תתאוה בבית רעך... וכל אשר לרעך" (היזו)

בלוחות הראשונות נכתב "לא תחמוד", וכאן: "לא תתאוה". והן שתי עבירות נפרדות, שהמתאוה לדבר שביד חבירו ומתכנן איך להשיגו למרות רצון חבירו להמשיך ולהחזיק בו (ואפילו לא יפעל אלא בשיכנוע והפצרה) עובר באיסור "לא תתאוה". ומשהוציא באברך שבנו עמד להגיע למצוות. חשב לבקש משכניו הצעירים שיסעו להוריהם לשבת, ויארח בדירתם את אורחיו. שאל את מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שהורה: להציע להם, מותר. אך אם יסרבו ויבקשם בשנית, עלול לעבור בכך על: "לא תתאוה" ו"לא תחמוד!"

(מעין השבוע)

זצ"ל, מה פשר הדבר שרואים אנו חולים המעלימים עיניהם מהסכנה הטמונה להם במאכל או דבר כל שהוא, ומתאווים ביותר דוקא אליהם? ותירץ כך: הנה החולה פטור הוא מן המצוות, ורק מצוה אחת בידו לקיים "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם", לכן משתדל יצר הרע להכשילו גם במצוה זו (משולחן גבוה).

(תורת הפרשה)

"וביקשתם משם את ה' אלוהיך ומצאת כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך" (ד, כט)

ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל דייק, מדוע הכתוב פותח בלשון רבים: "וביקשתם", ומסיים בלשון יחיד: "ומצאת"? ותירץ, שרבים המתפללים ומבקשים בקשות מאת השוכן במרומים, אבל רק מעטים הנענים, ובודדים הם שמשאלות ליבם מתגשמות. וזהו: "וביקשתם את ה' אלוהיך", רבים המבקשים. "ומצאת", רק בודדים נענים. ומדוע? "כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך". משם שמעטים בלבד מתפללים בכל ליבם,

"ואתם הדבקים בה' אלוהיכם וזייתם כולכם היום" (ד, ר)

כתב ב"דגל מחנה אפרים": בספרים הקדושים נאמר, כי מאתיים וארבעים ושמונה המילים שבקריאת שמע, נותנות כוח חיים ברמ"ח אבריו של האדם. ברם, באמת אין בשלוש הפרשיות של קריאת שמע לא מאתיים וארבעים ושבע מילים, אך המילה "אמת" שיש לאומרה יחד עם "ה' אלוהיכם אמת", היא המשלימה את המניין רמ"ח. זהו שמרמז כאן הכתוב: "ואתם דבקים בה' אלוהיכם" - אם תדביקו את המילה "אמת", היינו: אותיות "אתם", ל"ה' אלוהיכם", ותאמרו את כל זה יחד בסוף קריאת שמע, כי אז תזכו ל"חיים כולכם היום" - שתשפיעו כוח חיים על כל רמ"ח אבריכם, כך שכל עצמכם תהיו מלאי חיות...

(מענה של תורה)

"ונשמרתם מאוד לנפשותיכם" (ד, טו)

שאל פעם הגאון רבי ישראל מסלנט

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

ובסתיו, בחורף ובאביב. נקעה נפש אשתו מהירק, שלא אכלה זולתו למן חתונתה. ביקשה מעט בשר, דגים או ירקות אחרים, אך יד בעלה לא השיגה לרוכשם. לא עצרה עוד כוח, והגישה כנגדו תביעת גירושין. דיבר על ליבה הגאון רבי יחזקאל משה הלוי זצ"ל, רבה של בגדד, שלא המאכל העיקר, אלא האושר במשפחה. והפרנסה, במזל תלויה. ואם העוני כרוך בעקבותיה, למה תאמלל עצמה כפליים בחורבן משפחתה. אך דבריו לא נפלו על אוזן שומעת. קבע הרב את מועד הגירושין לעוד שלושה שבועות. הבין הרב, שאם מאכלם הוא לוביה בלבד הרי יש בה פסולת: גבעולים ושרביטין וקליפות. עקב אחרי הליכות הבית בסתר, וראה שבעלות השחר יוצאת האישה להשליך את הקליפות לאשפה. התחפש הרב לעני מרוד, לבוש בלואים וטלאים, ושירך דרכו עם שחר לכיוון ביתם. כשראה את האישה יוצאת לזרוק את שאריות הלוביה, התחנן לפניה: "אנא, תני לי מעדנים אלו, משום שילדי מתחננים לאוכל, ואין בידי מאומה!". אמרה לו: "אבל זו פסולת!". ענה: "יאכלוהו, ובלבד שלא ימותו ברעב!", וקבע עימה, שבכל יום יבוא לטול ממנה את הקליפות והפסולת של הלוביה! כשהגיע מועד הדין התייצבה האישה וביטלה את תביעתה. שכן לא ידעה שיש עניים מרודים יותר, ושפר עליה גורלה!... וכבר המליצו על כך את הכתוב בפרשתנו: "בשמים ממעל, ועל הארץ מתחת". לאמור: בעניינים השמימיים והרוחניים - הסתכל מעליך, ושאף להגיע לדרגה גבוהה יותר. אך בעניינים הארציים שמח בחלקך, כי יש המצויים במצב נחות ממך...

(מעין השבוע)

הגאון רבי יצחק נח זצ"ל כיהן כרב בכמה מקהילות הקודש בכורדיסטאן לפני עלייתו ארצה למושב אלקוש, במזרח הגליל המערבי. כאשר כיהן כרבה של קהילת סלמנייה דאג לכל צרכיה הרוחניים - היה מוסר בה שיעורי תורה ודרשות, פוסק הלכות ויושב בדיני תורה, והיה החזן והמוהל, השוחט והבודק. וכדברי הגמרא: "תלמיד חכם הדר בעיר, כל צרכי העיר מוטלים עליו". יום אחד הגיע לביתו נער יהודי כבן עשרים. מובן שהתקבל בחום, הוגש לו אוכל והוצעה לו מיטה. והנער... נשאר, קבע דירתו בבית הרב! הורה הרב לקרבו ולא לשאלו דבר. כפי הנראה עברה עליו חוויה קשה ועליו להתעשת ולהתאושש. קרבו הרב במאור פנים, והיה כאחד מבני הבית. כך עברו שלושה חודשים. אזי החליט הרב שהשעה כשרה להכנס עם הנער בדברים, והנער גילה את ליבו: פרצה מריבה בינו לבין הוריו, והוא נטש את הבית ועזב את העיר, נדד בדרכים והגיע לסלמנייה. אמר לו הרב: "כיבוד הורים מצוה גדולה היא, ועבור קיום מצוה חייב אדם להקריב, ולפום צערא אגרא, על אחת כמה וכמה שמתן שכרה בצידה, הבטחת אריכות ימים! אך מבין אני לליבך, קשה להשקיט מריבה. על כן מסכים אני להכנס בעובי הקורה ולתווך את השלום בינך לבין הוריי!". הביע הנער הסכמתו והרב כתב להוריו ותיווך את השלום, באומרו לצעיר: "ראה כמה הקרבתי למען מצוותך - שכאשר תשוב להוריך תמנע ממני מצות האירוח שלך!..."

מעשה ביהודי עני, תושב בגדד, שהיה מוכר "לוביה" בשוק. הפרוטות המעטות שהרוויח הספיקו בדוחק לחם צר ובגדי דלות, והיה מביא הביתה את שיירי הלוביה. לוביה בבוקר, בצהריים ובערב. לוביה בקיץ

זיודת השבוע

היכן רמוז מאמר חז"ל: לעולם אל יתייאש אדם מן הרחמים?

את החשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נכונה יוגרל (אחת לחודש)

אוגדן של עלוני ישא ברכה

פיתרון החידה מפרשת "דברים": "...כקטון כגדול תשמעון וגו' " (וכפרש"י ז"ל).

והייתם לי סגולה

הוותרן בממונו זוכה לאריכות ימים (מגילה דף י"ח, ע"א, במעשה עם רבי נחונייה בן הקנה). וכבר אמרו חכמינו, שיותר טוב להתחבר עם אדם עם הארץ שוותרן בממונו במשא ומתן, מלהתחבר עם תלמיד חכם שעצרו וקפדו (ספר חסידים סימן שכ"ג).

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

היציאה הבנים

אוכל זה לא העיקר!

הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל כתב בסיפרו "יסודות החינוך" (עמוד פ"ח) וזו לשונו: "הורים יקרים, אל תעוררו את בניכם למנהג זלילה וסביאה! אל תעוררו בהם את התשוקה לכך, ואל תתנו להם פרס של אוכל טוב, מאידך, אל תמנעו מהם את האוכל שהם אוכלים! תנו להם ולכל אנשי ביתכם, לרבות המשרתים והעוזרות, מכל שאתם בעצמכם אוכלים, השתדלו לאכול פשוט ובמידה צנועה, כך ילמדו הבנים מכם לאכול ולשתות במידה, ובמידה צנועה, כדי לחיות וכדי להתחנך לקראת עבודת ה' בחיים. במקרה שתאכלו ארוחה טובה יותר תנו לילדים את מנתם ממנה, כרגיל, וכך ילמדו מכם שארוחה כזאת אינה מהווה עושר מיוחד, נוסף לזה תנו להם הזדמנות מפעם לפעם להינות מארוחה כזאת כדי שלא תתעורר בהם תאוה מיוחדת לאכול טוב, כדי שידעו מנסיונם הם עד היכן מגיע האושר שנרכש על ידי אכילת בשר מטוגן ושתיית יין טוב, אחרת עלול הרגש "הבלתי ידוע" לעורר בדמיונם גירוי חזק ולהבטיח הנאה בלי מצרים באכילת הדברים שהם בבחינת "מים גנובים". תנו לבניכם הזדמנויות רבות להשתתף בביתכם בשמחה של מצוה, כדי שילמדו להנות מהרוחניות והמוסריות כאחד, שמחה זו בקיום המצוה תדחה את השמחה ב"זול" - בזוללות - ותמלא את הצעיר סלידה בהופעת היצר בצורתו הגסה - הבהמית, ועל ידי זה ימנע את עצמו מחבורת סריקין שאין להם שאיפה עילאית יותר מאשר להשביע את תאבונם על ידי זלילה". מאידך לפעמים יש אצל הילדים בעיית הזנה, כלומר הילד אינו רוצה לאכול. אין להאיץ בילד ובדאי שאין להכריח אותו לאכול. חשוב לזכור כשהילד באמת רעב אז הוא אוכל".

כללו של דבר: צריך לחזק את עצמינו וגם את ילדינו לדעת שאוכל הוא דבר נצרך ושמהאוכל יצא מאכל - אותיות "מלאך" ושלא יהא חס ושלוש להיפך. בדרך שנלמד את בנינו מה עיקר ומה טפל, נרויח עוד הרבה דברים, ובעיקר לגדלם להיות עבדי ה', ונתפלל להשי"ת שנוכח לעשות רצונו כל ימי חייו לטוב לנו ולבנינו עד עולם, אכ"ר.

שלום בית

הדרכה נכונה

כאשר היה מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך צ"ל מדריך חתנים וכלות לפני נישואיהם, ניתן היה לראות בחוש כיצד מצליח הוא לצפות את ההפרעות העלולות להיגרם לשלום הבית בעתיד - ולהתמודד עימן, ובכלל זאת גם הפרעות שוליות ובלתי גלויות, כאלו הנוגעות לפרטים קטנים וכמעט בלתי מורגשים. בת אשר התייתמה מאמה בגיל צעיר, ומאז ניהלה את הבית ביד רמה עד לבניית ביתה שלה - תוך שהיא משמשת כאם אוהבת לאחיה הקטנים וכעקרת בית לכל דבר, ביקשה ממנו הדרכה לפני חתונתה. היא ציפתה לשמוע דברים העומדים ברומו של עולם, היא סברה שראש הישיבה יעמוד על חשיבות הקמת בית של תורה, היא משוכנעת כי השיחה תסוב סביב האידיאל של "איזו אישה כשרה העושה רצון בעלה", אולם לו היה דוקא מסר אחר להעביר לה, מסר אשר הוא היה משוכנע כי היא לא תקבל מאף מקור אחר... "תראי" - פנה אליה ראש הישיבה - "אני יודע שעד שאמא נפטרה, לא עשית בבית מאומה, ואילו לאחר שהיא נפטרה, היה כל עול החזקת הבית מוטל על כתפך. התוצאה הישירה של מצב זה הינה שהתרגלת לעשות הכל בעצמך, מבלי לקבל כלום מאיש זולתך... בחיי הנישואין, אל לך לנהוג כך... עליך לדעת כי כל אדם מטבעו רוצה לתת ולהעניק, ואסור לך לחסום את עצמך ולמנוע מבעלך את האפשרות לתת לך! אם הוא ירצה להכין לך כוס תה - קבלי את הצעתו, ותנו לו את ההרגשה שאת מעריכה זאת ושמחה בכך!!! לדעת לתת - זה חשוב מאוד" - סיכם, "אולם לא פחות חשוב - לדעת לקבל!!!". לאחר מכן, ביקש ממנה ראש הישיבה להודיע לחתנה כי ברצונו לשוחח אף עימו... החתן מיהר להגיע כמובן, ולאחר שהציג את עצמו - פנה אליו ואמר לו: "ראה נא, אשתך לעתיד - לא קיבלה מאומה מאיש מאז היותה צעירה בשנים! בכל אותה תקופה - אף אחד לא עשה עבורה כלום! כעת - התפקיד שלך הוא לעשות עבורה, להשתדל לחשוב עליה ולהיטיב לה, על מנת להעניק לה את ההרגשה שהיא חשובה לך ואתה רוצה בטובתה!!!". לאחר שנישאו - מספרת האישה - החלפנו חוויות אודות אותן שיחות שניהלנו עם ראש הישיבה... יכולנו להבחין איך בחוכמתו ובפיקחותו הוא ידע לומר לכל אחד את אשר היה עליו לשמוע, וזאת על מנת לצקת את היסוד עליו נוכל לבנות את הקן המשותף שלנו באהבה ובאחוז לאחר נישואינו!!! ישנם זוגות אשר לצערנו, עוגמת נפש ומרירות מנת חלקן. אין זו ראייה שאינם מתאימים או שמא אינם מוצלחים וטובים. אולי ההדרכה שקיבלו אינה מספקת ואולי לא קיבלו כלל! אף פעם לא מאוחר, יפנו לרב הסמוך למקום מגוריהם, יבקשו מדריך ומדריכה ויחיו חייהם במתיקות וערבות, ולה' הישועה.

אמרי שפר

- * **הבעל שם טוב הקדוש אומר:** "איזהו חכם הלומד מכל אדם" (אבות ד, א) - למצוא בכל מום שבחבירו גם את מום עצמו.
 - * **הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר:** כשם שהקן יכול לסבול שפרצופו של חברך אינו דומה לשלך, כך תסבול שדעותיו של חברך אינן דומות לדעותיך.
 - * **הרה"ק רבי ישראל מסלנט אומר:** לכן נהגו להתחיל ללמוד עם הקטנים סדר נזיקין - להרגילם מילדות למושגים אלו, אחרת - כאשר יגדלו יקשה להם לעכל מדוע חייב אדם לשלם למשל כאשר חתולו או תרנגולו הזיקו.
 - * **הרה"ק רבי אברהם יעקב מסדיגורה אומר:** "אין לך דבר שאין לו מקום" (אבות ד, ג) - אם לכל אדם מקומו - מפני מה צר כל כך לעיתים המקום לבריות? - מפני שכל אחד רוצה לתפוס את מקום חברו.
- (פתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - משל ונמשל

אלה של צורפי הכסף והזהב, שהסחורה שבהן מועטת ביותר ואינה מגיעה אפילו לכמות הסחורה המצויה בכל חנות לדברי סידקית שבכפר. נשגב הדבר מבינתו להבין, כיצד מצויות חנויות קטנות כאלו ברחובות היפים ביותר בכרך. היה שם אחד בן כרך ליגלג עליו ואמר: "אי לך כפרי שוטה! כלום אינך מבין, כי ככל שהסחורה פשוטה יותר, כן מצויה היא בכמויות גדולות יותר, ואילו חפצי זהב ואבנים טובות ומרגליות, שדמיהם יקרים מאוד, מספרם מעט. הרי אי אפשר למלא בהם חנות גדולה מפה לפה, אבן אחת קטנה אפשר שדמיה מרובים מדמיהם של אלפי שקים מלאים קמח". רבים מתאוננים רע באוזנינו, על אשר פוחת והולך, בעוונותינו הרבים, מספר לומדי התורה ומחזיקיה, על אשר מתמעטים והולכים גדולים בתורה, ומי יודע מה יהיה בסופו של דבר, היאך נתיצב לפניו יתברך וידינו ריקות? ברם, אין הדבר כך. בזמן הזה, שמועט מספרם של לומדי תורה, הרי הם יקרי המציאות כאבנים יקרות ממש, כל אחד ואחד דומה לכלי של זהב משובץ באבנים טובות, וערכם רב ביותר. שקולים הם כל אחד ואחד בעיניו יתברך כנגד אלף אלפי פשוטי בני אדם, הממלאים מזויו של העולם השפל מן אל זן.

(משלי ה"חפץ חיים")

מעשה ביהודי כפרי שנזדמן לעיר. נטלו אחד מידידיו מתושבי העיר והוליכו ברחובות העיר כדי להראותו את פאר בתיה ורוב הודה והזרה. הקדימו והלכו לרחוב בו שוכנים רוב בתי המסחר הגדולים. בתחילה ראו את החנויות, בהם מוכרים כל מיני תבואה ושאר דברי מזון בסיטונות. תמה הכפרי למראה המחסנים, שהיו מלאים מזן אל זן שקי חיטה וקמח, חביות שמן, ארגזי סוכר וכו' וכו'. משם פנו והלכו לבתי מסחר של אריגים. חנויות אלה לא היו גדולות כל כך, ואף המדפים שבתוכן לא היו גדושים סחורה ביותר. החנויות המיוחדות לסחורות משי היו קטנות יותר, ומלאי הסחורות שבהן מועט. בחנויות של צורפי הכסף נמצאו אך שנים שלושה ארונות, ובהם חפצי כסף לא רבים. בחנויות של צורפי הזהב וסוחרים האבנים היקרות לא נמצא אלא ארון אחד בלבד, ובו היו סדורים שעונים אחדים ותכשיטים מועטים, משובצים באבנים טובות ובמרגליות, ואילו החנות כולה היתה כמעט ריקה. חזר הכפרי לביתו וסיפר למכריו על גדולתו ויופיו של הכרך ועל כל הדברים הנפלאים שראה בו. תאר בפניהם את המחסנים העצומים של תבואה ומכולת, את חנויות האריגים, שהיו מלאות מפה לפה. אך הוסיף, כי בחנויות המשי לא היתה הסחורה מרובה כל עיקר, וסיים סיפורו ואמר, כי למרבה התמיהה, מצא בעיר חנויות, כגון

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ הקושר בשבת קשר של קיימא והוא מעשה אומן חייב, כגון קשר הגמלים וקשר הספנים, אבל הקושר קשר של קיימא ואינו מעשה אומן כגון הקושר חבל בדלי, או הקושר רסן בפי הבהמה, אף על פי שהם קשרים של קיימא, מכל מקום כיון שהם מעשה הדיוט, אינם אסורים אלא מדרבנן, וכן הקושר קשר שהוא מעשה אומן אבל אינו של קיימא, אינו אסור אלא מדרבנן.
- ✓ קשר שאינו של קיימא ואינו מעשה אומן, מותר לכתחילה לקושרו בשבת וכל קשר שמותר לקושרו - מותר להתירו בשבת.
- ✓ יש אומרים שכל קשר שאינו עשוי להתירו באותו יום עצמו נחשב כקשר של קיימא שאסור לקושרו בשבת, ויש חולקים ואומרים שכל שאין הקשר מתקיים במשך שבעה ימים לא נקרא קשר של קיימא ומותר לקושרו בשבת, וכן הלכה להקל כסברא אחרונה, שאם לא מתקיים במשך שבעה ימים, לא נקרא קשר של קיימא ומותר לקושרו בשבת. (ובתנאי שלא יהא קשר של אומן).
- ✓ יש אומרים שצריך להזהר שלא לקשור בשבת שני קשרים זה על זה אף על פי שאינו עושה כן לקיימא, מפני שאין אנו בקיאים לדעת מה נקרא "מעשה אומן", ושמה שני קשרים זה על זה נחשבים כמעשה אומן, ויש חולקים ומתירים לקשור שני קשרים זה על זה כל שאינו עושה כן לקיימא, וכן המנהג להתיר, והמחמיר - תבוא עליו ברכה. ובמקום הצורך אין להחמיר. וקשר בודד שהיה קשור מלפני שבת, טוב להזהר שלא להוסיף עליו קשר שני בשבת לחזקו הדק היטב.
- ✓ כל קשר שלפעמים הוא נמלך עליו ומבטלו לעולם, אף על פי שבשעת עשייתו לא היה דעתו על מנת לקיימו לעולם, נחשב כאילו הוא קשר של קיימא ואסור לקושרו בשבת, אבל קשר שאין דרך לקיימו אלא רק לאיזה זמן מסויים ולא לבטלו לעולם, אם גילה דעתו בפירוש שברצונו להתירו במוצאי שבת - מותר לקושרו בשבת.
- ✓ כל קשר שאסור לקשור אותו בשבת, אסור גם להדקו אם נתרפה כגון קשר כפול שהקשר העליון שבו נפתח, ועל כן צריך להזהר שלא להדק את קשרי הציציות כשנתרפו.
- ✓ מותר לקשור קשר ועניבה על גביו אפילו על מנת להתקיים, ומכל מקום טוב להחמיר שלא לקשור באופן זה אלא כשעומד להתירו בתוך שבעה ימים, אבל עניבה בלי שום קשר, או קשר אחד בלי עניבה, מותר אפילו על דעת להתקיים לעולם.
- ✓ מותר לנשים לקשור מטפחת ראש בשבת בשני קשרים זה על גבי זה כדרך בחול. והמחמירות לעשות קשר ועניבה עליו - תבוא עליהן ברכה.
- ✓ מותר בשבת לעשות קשר בעניבה שעונדים לנו, כיון שאין זה נקרא קשר, שהרי במשיכה קלה הוא ניתר, וכן מותר בשבת להתיר את קשר העניבה.

(הברכה והלכותיה)